

INFORMATIE DELEN VOOR KETENOPTIMALISATIE

In 2015 zijn een aantal partijen uit de vleeskuikensector, 2SistersStorteboom, Aviagen EPI, Kuikenbroederij Munsterhuis, Broederij Elshuis, De Hoop Mengvoeders BV, De Heus Voeders BV en Avined, met behulp van co-financiering van het ministerie van Economische Zaken, een driejarig Publiek-Privaat Samenwerkingsproject (PPS-project) gestart met Wageningen Livestock Research: project Gezonde Vleeskuikenketen.

Doel van dit project is om de vleeskuikenketen te optimaliseren, wat hier betekent dat er niet alleen gestreefd wordt naar technische optimalisatie, maar ook naar verbetering van diergezondheid (en dus vermindering van het antibioticagebruik) en verbetering van het dierenwelzijn, dus verbetering van de duurzaamheid van de keten. Het project richt zich op de reguliere vleeskuikenketen. Met als belangrijke doelstelling het verder terugdringen van het antibioticagebruik. Daarnaast produceert de reguliere vleeskuikenketen met name voor de exportmarkt en is efficiëntie binnen de keten (technisch en economisch) en het leveren van kwaliteit (inclusief diergezondheid en dierenwelzijn) van belang om de exportpositie van de sector minimaal te behouden.

Samen sterk

Een aantal partijen die betrokken zijn bij het project Gezonde Vleeskuikenketen hadden in de jaren daarvoor al met elkaar samengewerkt binnen het project 'Antibioticavrije ketens' van het Innovatienetwerk. Doordat we van start gingen met een bestaand samenwerkingsverband hoefden we geen tijd te steken in het zoeken naar partijen die een samenwerkingsverband met

elkaar aan wilden gaan, en konden we een 'vliegende start' maken. Het project 'antibioticavrije ketens' was gericht op het optimaliseren van het management op het vleeskuikenbedrijf om het antibioticage-

Roelof Dees, Storteboom: 'De transparantie maakt me enthousiast. Echte transparantie in de hele keten. En de mogelijkheid om op basis daarvan actie te kunnen nemen.'

bruik verder terug te dringen. Inzicht uit het project 'Antibioticavrije ketens' was dat voor een verdere reductie van het antibioticagebruik het noodzakelijk was om verder te kijken dan alleen het vleeskuikenbedrijf

en ook de invloed van de voorgaande schakels in de keten mee te nemen. Dit vormde de directe aanleiding voor het starten van het project Gezonde Vleeskuikenketen. „Als sector hebben we de verantwoordelijkheid om het antibioticagebruik te reduceren”, meent Alex Spieker van Avined. „We zitten in de fase dat het laaghangende fruit is geplukt middels managementverbeteringen op bedrijfsniveau. We zien nu dat er winst te behalen valt door te kijken naar wat er verderop in de schakel gebeurt.”

Delen van informatie

Kerngedachte binnen het project Gezonde Vleeskuikenketen is dat door het delen van informatie binnen de vleeskuikenketen, dus tussen de voorschakels (opfok en productie vleeskuikenouderdieren en broederij) en het vleeskuikenbedrijf, er winst valt te halen op gebied van diergezondheid, dierenwelzijn en technische en economische prestatie. Communicatie tussen de voorschakels en de eindschakel in de vleeskuikenketen is meestal beperkt, maar wordt als noodzakelijk gezien om belangrijke stappen te zetten in de ketenoptimalisatie. „Informatie-uitwisseling is de intentie. Kennisdelen kan bijdragen aan een gezondere keten met minder antibioticagebruik, want kennis uit de voorschakels helpt je anticiperen”, meent Ab van der Leest van De Hoop.

Het project kent twee componenten. De eerste is een kenniscomponent, waarin wordt onderzocht welke factoren in de voorschakels van invloed zijn op gezondheid, welzijn en prestatie van vleeskuikenkoppels, dus welke informatie vastgelegd en gedeeld zou moeten worden. De tweede component is een procescomponent, want kennisdelen binnen een keten kan niet zonder dat er vertrouwen is tussen de partners in de keten, er sprake is van transparantie,



Foto: Bart Nijis Fotografie

Om het optimale uit de vleeskuikenketen te halen, is het delen van informatie een absolute noodzaak. Met de invoering van het kuikenpaspoort enkele jaren geleden, werd een goede eerste aanzet gemaakt.

en het delen van informatie niet leidt tot discussie over aansprakelijkheid maar leidt tot aanpassingen, waardoor de gehele keten beter presteert. Alex Spieker van Avined: „Elke schakel is verantwoordelijk voor zijn eigen stukje, en daar wringt de schoen in de Nederlandse aanpak. Niet alle kennis wordt gedeeld, leveranciers worden aansprakelijk gesteld als wordt beweerd dat deze geen optimale kuikens hebben geleverd, en zo ontstaat de zogenaamde claimcultuur. Dit zorgt dat niet alle informatie wordt gedeeld. De claimcultuur is een makkelijke manier om je straatje schoon te vegen. De uitdaging in dit project is inzicht te geven dat open informatie verstrekken meer opbrengst geeft. Dat vergt een doorbraak. Een doorbraak die past bij de innovatieslag die we moeten maken met het oog op rendement, kostprijs per kilo, voedselveiligheid en antibioticagebruik.” Omdat het PPS-project met name voorzorg in de kenniscomponent, is ook een aanvraag ingediend binnen de Uitvoeringsagenda Duurzame Veehouderij. Dit UDV-project richt zich met name op de procescomponent en de resultaten daarvan zullen binnenkort in een afzonderlijk artikel worden besproken.

Alex Spieker, Avined: 'Ik zie het als een kwestie van uit je comfortzone komen en verder kijken dan je eigen stukje keten. Kijkend naar de faalkosten binnen de keten kunnen we voor open doel scoren. Dit project helpt hierbij.'

Drietraps raket

Het project Gezonde Vleeskuikenketen bestaat uit drie fasen, die uiteindelijk moeten leiden tot een ketenmodel waarin transparantie en data-uitwisseling tussen voorschakels en eindschakel van de vleeskuikenketen centraal staat en waarmee een verdere verduurzaming van de keten (door betere diergezondheid, beter dierenwelzijn en efficiëntere productie) wordt bereikt. Nadrukkelijk wordt hierbij aangegeven dat

alle informatie uit de keten die in dit project wordt geanalyseerd, geanonimiseerd wordt verwerkt en nooit te herleiden zal zijn tot individuele bedrijven. Roelof Dees van Storteboom: „Nu staan de neuzen nog niet dezelfde kant op, maar transparantie bespaart veel uitzoektijd en zoeken kost geld, terwijl maatwerk geld oplevert. Uiteindelijk werken transparantie en data-uitwisseling geldbesparend.”

In fase I van het project zijn bestaande databases met informatie uit de vleeskuikenketen aan elkaar gekoppeld en is onderzocht in welke mate de voorschakels bijdragen aan diergezondheid, dierenwelzijn en technische prestatie van vleeskuikenkoppels. Denk hierbij aan databases waarin het antibioticagebruik wordt vastgelegd, databases van de slachterij met technische informatie en databases van het fokbedrijf met informatie over de vermeederingskoppels. Analyse is uitgevoerd op basis van gemiddelden over de productieperiode of fases binnen een productieperiode. De resultaten van deze analyses worden binnenkort gepubliceerd.

De tweede fase, die begin 2016 van start is gegaan, betreft het verzamelen van meer

gedetailleerde informatie in de gehele keten. Dit betreft informatie die al standaard wordt vastgelegd maar gedetailleerd wordt geregistreerd (denk aan veranderingen in leg- of bevruchtingspercentage per week) maar ook nieuwe informatie die op niveau van het vleeskuikenkoppel wordt geregistreerd (zoals de kuikentemperatuur in de eerste levensdagen). Per deelnemende broederij worden van een aantal vermeerderingskoppels zoveel mogelijk vleeskuikenkoppels opgevolgd en worden gegevens geregistreerd op niveau van vermeerderingskoppel, broederij en vleeskuikenkoppel. De analyse is erop gericht om te kijken welke 'incidenten', dus kortdurende ge-

**Otto van Tuijl, Aviagen:
'Het is mijn hoop en verwachting dat dit project zal leiden tot een nog lager antibioticagebruik binnen de reguliere vleeskuikensector, want daar zijn nog volop mogelijkheden.'**

beurtenissen, een effect hebben op de uiteindelijke diergezondheid, welzijn en prestatie van het vleeskuikenkoppel. Een voorbeeld van een 'incident' kan zijn het doormaken van een infectie bij een vermeerderingskoppel. Gaandeweg is een tweede doelstelling uit deze fase naar voren gekomen: welke kenmerken in de eerste levensweek van een vleeskuikenkoppel moeten worden vastgelegd om inzicht te krijgen in de kwaliteit van de kuikens bij aankomst en het effect van het management op het vleeskuikenbedrijf in de eerste week? Dit zal in de komende maanden verder worden uitgewerkt. „Binnen de groep van betrokken partijen heerst openheid”, zegt Otto van Tuijl. „Ook al bestaat de groep uit een beperkt deel van de sector, we hopen dat andere bedrijven de insteek van dit project zullen oppikken. Ik denk dat dit misschien niet eens door het officiële rapport het geval zal zijn, maar wel door de positieve onderlinge communicatie.”

In de derde fase van het project, die begin 2017 van start gaat, zal aan de knoppen



Foto: Ronald Hissink

In iedere schakel wordt veel data verzameld en genoteerd, het aan elkaar knopen ervan, daar ontbreekt het nog aan.

gedraaid worden. Concreet betekent dit dat er gestuurd wordt op niveau van vermeerderingskoppel of vleeskuikenkoppel, waardoor we verwachten dat er een positief effect is op de prestatie van het vleeskuikenkoppel. Deze fase wordt momenteel uitgewerkt zodat we eind 2016/begin 2017 van start kunnen.

Verbinden van data

Zijn we bij de uitvoering van het project al hobbels tegengekomen? Dat zijn we zeker. Binnen de vleeskuikenketen worden al veel data routinematig geregistreerd, maar het verbinden van deze databases bleek veel lastiger dan vooraf gedacht. Iedere partij legt de gegevens op eigen wijze vast, waardoor deze niet zonder veel inspanning aan elkaar te koppelen waren. „Het combineren van alle verschillende beschikbare informatiesystemen bleek een veel grotere uitdaging dan vooraf verwacht”, beaamt Otto van Tuijl van Aviagen. „Databases van Avined, onze eigen database, broederijen, slachterijen, et cetera. Al deze systemen zijn er niet op ontwikkeld om met andere systemen te communiceren.” We weten nu wel hoe het beter kan.

Daarnaast was de groei in het aandeel conceptkuikens bij de deelnemende partners veel hoger dan bij aanvang van het project voorzien. Waardoor de keuze in aantal vermeerderings- en vleeskuikenkoppels waarvan gegevens vastgelegd kunnen worden in fase II veel kleiner was dan voor-

Ab van der Leest, De Hoop: 'Ik zie de uitkomsten van dit project absoluut rooskleurig in, mits we vervolg kunnen geven en partners betrokken blijven.'

af ingeschat. „Een aantal deelnemers is overgestapt naar een ander concept”, aldus Roelof Dees van Storteboom. „De bandbreedte wordt dus kleiner. We proberen de gegevens te spiegelen aan de concepten.” De kennis die dit project oplevert is niet alleen van toepassing binnen de reguliere keten, maar zal ook van waarde zijn voor de conceptketens. „We hebben wel overwogen om de concepten erbij te pakken om het volume op te krikken”, vertelt John van Rossum van De Heus Veevoeders. „Maar dat blijft toch appels met peren vergelijken.” Hij vervolgt: „We hebben nog een lange weg te gaan, want het is een zoektocht met veel factoren, maar uiteindelijk zullen we uit de massa aan resultaten conclusies kunnen trekken.”

Ingrid de Jong, Bram Bos, Jetta Heeres Wageningen Livestock Research en Marleen Teuling.